

over wat niets, EERST aan ik, en biddend op de CON-ten? Waarom? nster-methode, bben, om den w i c h t i g Wel, ze willen daarvoor moest ooren, luistoe,

engegaan" (!) le classis weg-? Uit de sy-„heenge- van cand. H. n den Heere,

t praten? Met t anderen uit en oecumeni- praten ze, en da ze met ons t in de krant? t op ons tbanners' geen dringend onderden,

icht van Gods- eerst die niaschlen, mis- laten komen". eerstand moe- doen dat niet waar niets in

in het archief dr v. d. Vaart of schijnt niet pt de synode- ten de commis- tegen Greijda- het piëce Naam aange- nen heen?

a) a a n u w m: het was dg maar thuis, n van wat ge- ste beschouwt, et meent oor te vrsen: e s s e n t i- ervinden: het d t g e n i e t beek. Laat bben daar na- ing niet t. En toch nu r Oosterbeek-

gen) l e g t e verant- r niet"). Aan- zelf, en geeft nummer één, aratêldie e gronden. K. S.

ngsche

est heeft ver- besluiten van ize synode al-

, dat, ondanks jongste besluit at" is van be- issie met het Bos, dit Haag- ningsche syno-

r duidelijk uit, hriftelijk zou- voorwaarden elk geval dit dachten- l moeten de offi- ueerbare geslagen

tukken afgaan. n. Op de stuk- eten, wat de stukken af-

gaan, en niet er achteraf bijslepen, wat volgens uw eigen eeden er niets mee te maken heeft. En dit vóór alles. PAS als op DIT punt klare wijn geschonken is, kunnen we kijken, wat ge verder hebt gedaan na 1944, en kunt gij gaan bekijken, hoe wij ons hebben ontwikkeld of gedeformeerd na 1944. Dat is nog al logisch, en het doet ons althans goed, dat de kerke- raad van Utrecht-Noord-West althans dit Groningsche besluit vast en bondig houdt. Hij heeft daarmee de ge- dachte Amersfoort-Ridderbos-B. A. Bos (inzake den noodweg) prijsgegeven. Ook die kerke- raad zal dus niet willen, dat over de werkelijke geschiedenis en de reële besluiten van 1944 niet pri- mair, grondig, en openlijk, en afsluitend, gehandeld wordt.

Maar die Haagsche synode heeft het ditmaal weer anders gedaan.

Nadat eerst de deputaten-Ridderbos verklaard had- den: dat thema is goed (als we maar niet behoeven te schrijven vooraf), daar is thans het verlangen van de Haagsche synode voor een samenspreking aldus: „het onderwerp zij: al hetgeen ons gescheiden heeft en nog geschei- den houdt”.

Dat is dus een gaan in de ruimte. Verandering van thema. Precies in de lijn, die men trok: een beetje uit de buurt blijven van de met Gods Naam voorziene stukken, en een beetje praten over alles-en-nog-wat.

K. S.

Den Haag onbillijk tegenover Amersfoort

In het besluit van de Haagsche synode wordt gesproken van een willen-praten „ondanks de af- wijzende beslissing van de Gene- rale Synode van Amersfoort” (de onze dus).

Maar er is niets afwijzend beschikt. Er is alleen maar geconstateerd, dat de deputaten-Ridderbos, die eerst vrachten van brochures en van rapporten en zoo over de kerken uitstortten, geen letter op papier wilden zetten ten antwoord op vragen, hun voor te leg- gen (met recht van zelf ook vragen stellen), en dat het nu daarom beter was, maar op te houden met te vol- doen aan een dringend verzoek om samenspreking, waarbij tóch niets zâkelijks vooraf als situatieteeke- ning werd op papier gezet.

Maar dat was geen afwijzing, on- zerszijds. Het was veeleer een afwijzing h u n n e r- s i j d s van een redelijk verlangen, om in zaken van p u b l i e k e geloofsbelijdenis en kerkregering te zeggen wat men voor God en menschen wilde geloo- ven en belijden en vastleggen.

Teminder past hier het leelijke woord „a f w i j- zing”, omdat er uitdrukkelijk bij gestipuleerd is in de Amersfoortsche besluiten: dat de uitdrijvende ge- meenschap aanstonds door ons zal kunnen en m o e t e n aangehoord worden, zoodra zij in bondige besluiten betering des levens zal hebben beloofd en be- wezen. En dus ook zal opgehouden zijn met het pogen, om onze plaatselijke kerken, gelijk ook haar eigen ker- ken, te doen vergeten, dat geen enkele p l a a t s e l j k e breuk waarlijk geheeld kan worden, zonder dat de zonden van en in het kerkverband herroepen worden; in welk geval iedere daartoe b e v o e g d e kerkelijke vergadering de roepende kerk kan aanschrij- ven om een vervroegde synode.

Den Haag heeft nu de voorkeur eraan gegeven, als een gesloten front (alles in comité general, en niets naar buiten) te opereeren met een nieuw rookgordijn. Ze heeft dengenen onder ons, die min of meer besloten vergaderingen van vrienden van een b e p a a l d blad beleggen, ervan overtuigd, dat zij v o o r w a t h a a r b e t r e f t, niemand de kans geven wil, den een tegen den ander uit te spelen, al schijnt ze niet afkeerig er- van, den een bij ons uit te spelen tegen den ander. Hoe dit zij: ze heeft ons niet verteld, dat ze haar deputaten een standje gaf omdat ze weigerden een paar regels vooraf op papier te zetten. Maar ze heeft, door het lee- lijk-suggestieve woord „afwijzing” te gebruiken, verko- zen te doen wat Hoekstra eens noemde: altijd „aan den moolen kant gaan staan”. K. S.

Den Haag en „het smaldeel”

Het Haagsche besluit moest een aanloopje hebben. Het koos er een. Het nam zijn uitgangspunt niet in een resultaat van nauwgezette overweging van de et- telijke concrete bezwaarschriften uit eigen kring; die zelden: het is zonde geweest, wat we in 1944 hebben bekoststofd. Neen, want de Haagsche synode had geen tijd om zoo lang te wachten, totdat al dié stukken onderzocht, en gelezen, en naar de Schrift beantwoord zouden zijn. In dat geval zou de aanhef hebben moeten luiden (eventueel):

De Haagsche Synode, overwegende, dat haar voorgangsters hebben gezon- digd tegen Schrift en K.O. en onrecht hebben gepleegd, en de kerken hebben gedwongen dit onrecht mee te be- drijven,

uitsprekende, dat niets onbeproefd gelaten mag wor- den, om dit onrecht goed te maken,

Kom, Ds Volten, verwonder U!

In het „Gereformeerd Weekblad” schrijft Ds H. Volten: „Deze drie zijn voor mij te wonderlijk, ja vier, die ik niet weet: een dominee, die zijn gebed op papier heeft; een grafredenaar, die zijn deernis vóórleest; een puber, krank van liefde, die een wiskundesom moet oplossen en een kerk, die naar hereeniging dorst, maar alleen schriftelijk contact wensch”.

De Heer Scheps, die eenige jaren geleden brieven placht te onderteekenen met „Uw bezwaarde mede- broeder”, maar die thans de opvolgster van hem be- zwaard makende synodes verspreidingen aanbiedt, nam deze naar het Spreukenboek riekende, maar dan ook slechts riekende, wijsheid van Ds H. Volten in de moppentrommel van zijn Kerknieuws over onder het opschrift:

De Pastor, die het niet weet.
Dat opschrift komt ons treffend juist voor.
Want Ds H. Volten weet het niet.

✱

We hebben een vrouw gekend, die door haar man verlaten was en ook een wettigen scheidbrief ontvan- gen had. Hoewel zij een goed geweten had en moende aan het haar ten laste gelegde onschuldig te zijn, had haar echtgenoot voor de goden, de rechters, in wier vergadering God Zelve gezeten is (Psalm 82) bezwo- ren, dat zij hem ontrouw geworden was en scheurmak- king had bedreven, zoodat hij, zij het met diep leed- wezen, genoodzaakt was haar van zich te laten.

Zoo stond het, zwart op wit, in de stukken.

En dienovereenkomstig had ze een naam gekregen. Na eenige jaren zocht de man, gelet op de in zijn gezin levende begeerte naar hereeniging contact en verzocht zijn voormalige echtgenoot om een samen- spreking.

Deze zocht naar de in den tijd voor de officieel uit- gesproken scheiding gevoerde correspondentie en naar den scheidbrief. Het oude zeer, dat haar toch al dage- lijks plaagde, werd weer wakker. Daar stond het: schuldig bevonden aan scheurmaking, ontrouw. Be- handeld was ze — als een slet. En toen ze al deze dingen wéér overdacht was de vrucht van die over- denking nu niet bepaald, dat ze ging „dorsten naar hereeniging”. Intusschen: zou hij misschien veranderd zijn? Zou hij, die haar „met diep leedwezen” had laten gaan, thans met écht leedwezen naar haar terug ver- langen? Hij wilde spreken. Maar waarover? Over de eigenlijke oorzaken der geslagen breuk? Zooals die in de officieele papieren waren vastgelegd? Of zou hij alleen willen praten over de wanorde, die er sedert ze van hem was heengegaan — zoo durfde hij schrij- ven! héengegaan! — gekomen was in zijn huis? Dat de boel was vervuld en dat z'n sokken niet meer werden gestopt en dat er nooit meer eten op tijd klaar was en dat de kinderen lastig waren, sinds zij er niet meer was?

besluit..... enz.

Maar dit deed ze niet. Liever eerst een gemoedelijk- heidswolkje vóórdat de s t u k k e n ter tafel zouden komen. Liever eerst anderen voor nieuwe daden ver- antwoordelijk stellen, dan zichzelf voor de oude, nog bestaande bepalingen en besluiten.

Daarom nam ze positie in enkele feiten.

Feit a) bij ons willen er veel, dat er eens gepraat wordt;

feit b) ds B. A. Bos wil het ook zoo graag (en er zullen er nog wel wat zijn, het „smaldeel” van dr H. N. Ridderbos.....).

En op grond van dat feit zou ze dan maar eens be- sluiten, nog eens een gesprek met ons aan te vragen. Hoe? Dat moet nog blijken.

Waar is hier de vaste lijn? Destijds waren er óók „feiten”. Classen riepen: niet doen. Particuliere syno- des riepen: niet doen. K. S. riep: niet doen; eerst nog eens praten, als de Duitschers weg zijn, en ook weer eens andere bladen dan De Heraut kunnen schrijven.

Maar het mocht niet. Die feiten zeiden niets. De WIL was een ander feit. De norm werd toen gevonden in regeltjes, die elkaar weerspraken, gelijk bewezen is.

Nu wordt weer uitgangspunt genomen, NIET in de Schrift, maar in feiten.

En ds B. A. Bos, die in Oosterbeek heeft gepraat en gebeden, en nog wel ginds in de synodale commissie geweest is, heeft nog niets anders dan nul-op-het-re- keest gekregen, voorzover dit besluit en zijn motiveer- ing betreft.

Rook men in Den Haag het „smaldeel”? En heeft men toen uit het factum van zijn bestaan een overwe- ging genomen? We hebben niets gehoord van de bin- dingswet des Heeren, niets van het kerkrecht, niets van de confessie, en niets van bovenschrijftuurlijke bindingen.

Maar als men toch aan „feiten” zich vastklampt, waarom heeft men dan het feit van de amers- foortsche synode verzwegen? Die zei toch: als we maar even iets merken van v e r a n d e r i n g in de p r i n c i p e s, waarvan ge uitgaat, wel dan zullen we ? mogen en kunnen en moeten aanhooren? Waarom het smaldeel naar voren geschoven, en onze

Ze wilde zich eerst over een en ander vergewissen vóór het tot een ontmoeting kwam.

En ze antwoordde op het verzoek om een samen- spreking, dat zij bereid was contact op te nemen, zij het voorshands alleen schriftelijk. En dat het onder- werp der correspondentie primair zou moeten zijn het geheel der uit de officieele stukken reconstrueer- bare eigenlijke oorzaken der geslagen breuk.

Wijs heeft D. E. C. dat van die vrouw niet gevonden. Want haar verstand kón weten, dat er sedert de scheiding bij haar man niets was veranderd.

Maar wie volgt de onnaspeurlijke wegen van een vrouwenhart?

Intusschen had de man aan zijn begeerte naar here- eeniging ruimschoots openbaarheid gegeven. Het werd alom bekend, dat hij weer op vrijersvoeten ging, en dat hij dorstte naar hereeniging. Maar wie schetst de verbazing van die vrouw, toen ze op zekeren dag ver- nam, dat haar man na ontvangst van haar antwoord, overal liep rond te vertellen: „daar begrijp ik nu niets van: een vrouw, die naar hereeniging dorst, maar al- leen schriftelijk contact wil”.

✱

Zóó, Ds H. Volten; zóó Mijnheer Scheps, is de si- tuatie.

Er is een kerk in Nederland, die door een andere gemeenschap, de Uwe, officieel is uitgedreven. Deze kerk heeft nog nooit gezegd, dat zij naar hereeniging dorst, maar ze heeft de mogelijkheden daartoe des- ondanks geopend, schriftelijk contact voorshands en indien dat schriftelijk contact vruchtbaar mocht blij- ken, mondelinge samenspreking daarna.

En er is ook een kerk in Nederland, die luide heeft verkondigd naar hereeniging te dorsten, maar die den eersten stap om tot die hereeniging te komen: voorshands schriftelijk contact, weigerde te doen.

Dat is de kerk van den Heer Scheps.

En van Ds H. Volten.

Deze laatste, over deze dingen schrijvende, bidt om hereeniging. Maar naar het ons voorkomt als „een dominee, die zijn gebed op papier heeft”. Hij geeft uiting aan zijn deernis om de geslagen breuk. Maar naar het ons voorkomt als „een grafredenaar, die zijn deernis vóórleest”. Hij werpt zich op het vraagstuk der hereeniging. Maar naar het ons voorkomt in de gemoedsgesteldheid van „een puber, krank van liefde, die een wiskundesom moet oplossen”.

Want er is géén kerk in Nederland, die zegt te dorsten naar hereeniging, maar alleen schriftelijk con- tact wil. Maar er is wel een kerk in Nederland, die zegt te dorsten naar hereeniging, maar géén schrift- elijk contact wil. Ook geen letter schrift!

KOM, DS H. VOLTEN, VERWONDER U!

D. E. C.

s y n o d e, die een duidelijken wenk gaf, niet ge- noemd?

De waterdruppel van Barkey Wolf..... K. S.

Basis, aanknoopingspunt

Basis voor een samenspreking moet zijn, zegt „Den Haag”: Schrift en formulieren van eenigheid. Maar wij staan daar niet op, zeggen de uitwerpers zelf. A a n k n o o p i n g s p u n t moet zijn: de sy- nodale verklaring van 1943: enerzijds moet dit en anderzijds dat tot zijn recht komen. Eén van die „ver- klaringen”, waar we geen zier om geven, omdat het maar de vraag is, wat de b i n d e n d e f o r m u- l e s waren. Geen synodale „v e r k l a r i n g” kan ons hier helpen; moeten we soms ook al die r a p p o r- t e n nog eens nasnuffelen? Daar staat ook heel wat moois in. Neen, — uitgangspunt moet zijn w a t g e- s c h i e d i s. Officieel. De bezwaarschriften, de brieven, de door de beschuldigten gegeven antwoor- den. Want die gingen tegen die b e s l u i t e n in, en niet tegen dit tamme verklaringje, dat maar van het concrete in het abstracte voerde. We moeten ons niet wéér laten afvoeren van de stukken.

Verder staat er nog: de SYNODE gaat de samen- spreking tegemoet. Wat beteekent dat? Is zij van plan, weer op de oude manier, net als in 1942/3/4, te blijven plakken? En dan telkens van boven af in te grijpen? Als ze normaal eindigt, dan is ze toch na de sluitings- acte over enkele weken wég? Of denkt ze, dat in een ommezien haar briefje bij onze roepende kerk ingeko- men zal zijn, dat die roepende kerk door particuliere synodes, als die er zouden zijn, aangezocht wordt om zooveel duizend gulden te besteden voor een vergade- ring met hen, die n ó g n i e t s zwart op wit gezet hebben, hoewel dat van hen geëischt is, indien zij wer- kelijk iets bereiken willen? Wat beteekent dat: de synode gaat de samenspreking tegemoet? Ze moet haar s l u i t i n g s a c t e tegemoet gaan, en verder niets. We hebben de hiërarchie van synodes niet nood- dig.

K. S.